

КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ФОРМУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Інформатизація сучасного суспільства вимагає все більш широкого застосування інформаційно-комп'ютерних технологій у різноманітних сферах людської діяльності, а звідси – і відповідної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. Саме нові стратегічні орієнтири стали каталізатором суттєвих змінв системі вищої освіти, визначивши її розвиток в руслі компетентнісної парадигми.

Сутність понять «компетентнісний підхід», «компетентність», «компетенція» розглядалися у роботах Т. М. Байбари, Н. І. Бібік, Г. В. Беленької, І. П. Гудзик, О. І. Пометун, О. Я. Савченко, А. В. Хуторського тощо. Поняття міжпредметна, загальногалузева, загально предметна компетентність у наукових джерелах вживаються практично у тотожному значенні.

Професійна компетентність фахівця – це система професійних знань, умінь і навичок, які пов'язані із виконанням професійної діяльності на високому рівні [1; 441]. Ми будемо розглядати її як комплексний ресурс особистості, що забезпечує їй можливість ефективної взаємодії з оточуючим світом у тій або іншій сфері професійної діяльності.

Зокрема, випускник вищого навчального закладу має бути підготовленим до ефективного функціонування у вибраній сфері професійної діяльності, тобто бути професійно компетентним, володіти певними спеціальними компетентностями, що формуються на базі предметних, міжпредметних, метапредметних груп компетентностей, у тому числі і комп'ютерних.

Комп'ютерна компетентність є невід'ємною складовою професійної компетентності фахівця економічної сфери професійної діяльності. Адже економічна вища освіта повинна забезпечити випускнику вищого навчального закладу не лише спеціальну підготовку, сформувані його професійні компетентності, а і перетворити його у інформаціологічну особистість, здатну до неперервної самоосвіти, саморозвитку, самоорганізації [2; 305].

Для реалізації такої задачі необхідна система організаційно-педагогічних умов, відповідна технічна і технологічна забезпеченість навчального процесу, міждисциплінарна інтеграція змісту і технологій навчання, використання у повній мірі можливостей науково-педагогічного потенціалу, мотивації і особистого досвіду студентів.

Однією з головних організаційно-дидактичних умов реалізації сучасної моделі навчального процесу у вищій школі, що спрямована на формування комп'ютерних компетентностей майбутніх фахівців, є організоване педагогічне комп'ютерно орієнтоване навчальне середовища, що дозволяє не лише застосовувати в навчальному процесі можливість додаткових інформаційних ресурсів, є інформаційною і технічною базою для створення і запровадження нових інноваційних технологій навчання дидактичний процес вищої школи, а і створює практично необмежені педагогічні можливості для індивідуалізації і диференціації навчання, його гнучкої адаптації до індивідуальних особливостей кожного студента.

Таке середовище є підсистемою цілісної дидактичної системи вищого навчального закладу і включає сучасні засоби оперативного доступу до інформації за допомогою комп'ютерних мереж, електронні підручники (посібники), довідкову літературу, електронні навчально-методичні розробки тощо, що створює особливі умови для системного удосконалення змісту навчання, забезпечує єдність професійно орієнтованої інформації з усіх навчальних дисциплін, формує інтегральні особистісні якості студентів, свідомий інтерес до комп'ютерних технологій, мотиви неперервного оволодіння ними для розв'язання навчальних, дослідницьких та професіональних задач, а також отримання стійких знань в галузі інформаційних технологій. Тому що для розв'язання професійних

завдань сучасний фахівець з вищою освітою має бути не лише кваліфікованим користувачем, а і розробником задач і проблем, які реалізуються на комп'ютерах.

Формування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища передбачає глибокі системні перетворення у традиційному навчальному процесі, що стосуються його змісту, оцінювання результатів навчання, освітніх технологій, рівня міждисциплінарної інтеграції змісту і технологій навчання. Міжпредметний зв'язок реалізується різними формами навчальних занять з використанням, у тому числі, і засобів інтерактивного навчання (чати, форуми, віртуальні екскурсії, вебінари тощо), а також в процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Встановлення і посилення міжпредметних зв'язків між дисциплінами навчального плану відбувається на основі аналізу і узагальнення їх змісту (електронні підручники), візуалізації деяких частин змісту навчальних дисциплін (електронні екскурсії, відеоматеріали), організації дискусій з міжпредметної тематики. Такий підхід сприяє активізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів, активізує розвиток їх комп'ютерної компетентності, створює якісно нові можливості для розробки і впровадження інноваційних технологій, реалізації традиційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій навчання.

Все це, поєднане з педагогічною майстерністю викладача, сприятиме підготовці професійно компетентних випускників. Адже невід'ємною складовою професійної компетентності фахівця економічної сфери діяльності є вміння володіти сучасною технічною базою нових інформаційних технологій на базі персональних комп'ютерів, комп'ютерних мереж, сучасних засобів обробки інформації; швидко, зручно, ефективно переробляти великі масиви інформації та надавати її у потрібному для споживача вигляді; мати навички дистанційної комунікації з колегами, партнерами по бізнесу, клієнтами. Зокрема високий рівень комунікативних зв'язків у майбутній професійній діяльності визначає специфіку організації підготовки фахівців, що проявляється в інтегрованих вимогах до результатів навчального процесу, спрямованості його компонентів на розвиток комп'ютерної компетентності випускників.

Отже, для формування професійно орієнтованої самостійності випускників і становлення їх професійної комп'ютерної компетентності створення комп'ютерно орієнтованого навчального середовища є необхідною умовою, реалізація якої вимагає перегляду і удосконалення не лише традиційних методик навчання, а і створення нової, науково обґрунтованої моделі навчального процесу у вищому навчальному закладі, яка буде враховувати не лише особливості професійної підготовки фахівців з вищою освітою, а і вплив комп'ютерно орієнтованого навчального середовища на розвиток мислення і психологічний стан студентів.

Крім того, діяльність викладачів за своїм змістом і технологією має бути спрямована на створення сукупності необхідних і достатніх організаційно-педагогічних умов, адекватних природі комп'ютерної компетентності майбутніх фахівців відповідного напрямку професійної діяльності. Знаходячись у таких умовах, студенти будуть самостійно і активно розвивати свої комп'ютерні компетентності з урахуванням постійного розвитку комп'ютерних технологій, досягаючи необхідного професійного рівня.

Список використаної літератури

1. *Ткаченко Т. В.* Використання сучасних інформаційних технологій, наочності та технічних засобів навчання в навчальному процесі / Т. В. Ткаченко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / Редкол. : І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. – [вип. 17]. – С. 441-445.
2. *Шемавньов В. І., Дем'яненко А. Г.* До питання щодо теорії та методики навчання фундаментальних дисциплін у вищій аграрній школі України / Шемавньов В. І., Дем'яненко А. Г. // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі: зб. наук. пр. – Кривий Ріг: Видавничий відділ НметАУ, 2005. – 325 с.